ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 22

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LISTOPADA 1930 R.

POLSKI EKSPORT CHEMICZNY

Wywóz produktów chemicznych wykazuje w ciągu ostatnich dwu lat tendencję stałego wzrostu, zarówno jakościowo jak ilościowo, co jest wyrazem stałego rozwoju przemysłu chemicznego, i opanowywania coraz to nowych, najodleglejszych nawet rynków zbytu. Poszukiwanie nowych dróg wywozu oraz walka z krajami konkurencyjnemi wymaga oczywiście całego szeregu nader żmudnych i skomplikowanych prac w dziedzinie polityki handlowej, celem usunięcia wszelkich napotykanych przeszkód, utorowania drogi polskiemu produktowi, oraz postawienia go w warunkach conajmniej jednakowych w porównaniu do towaru konkurencyjnego.

Wyczuwając potrzeby chwili, oraz rozumiejąc doniosłość dokonywujących się przekształceń w zakresie eksportu — Zarząd Związku Przemysłu Chemicznego powołał do życia Sekcję Eksportową, złożoną z czołowych przedstawicieli wszystkich eksportujących przedsiębiorstw chemicznych; pierwsze organizacyjne posiedzenie odbyło się dn. 27 października r. b. pod przewodnictwem p. Dyr. Feliksa Wiślickiego.

Zebranie jednogłośnie wypowiedziało się za koniecznością pogłębienia i usystematyzowania dotychczas prowadzonych prac; udział wszystkich eksporterów Sekcji zapewni stały i żywy kontakt między Sekcją i przedsiębiorstwami wywożącemi, oraz umożliwi uzgodnienie i zharmonizowanie opinji we wszystkich ważniejszych sprawach w zakresie eksportu.

Przedmiotem prac Sekcji będą przedewszystkiem sprawy traktatów handlowych, zarówno w płaszczyźnie wyzyskania oraz badania już zawartych konwencyj, jak inicjowania nowych; udoskonalenie metod studjów przemysłu chemicznego w okresie budowy umów handlowych — stanowią przedmiot nieustannego zainteresowania przemysłu. Specjalną uwagę trzeba poświęcić traktatom handlowym, zawieranym między poszczególnemi państwami, gdyż Polska otrzymuje automatycznie na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania celnego szereg nowych ulg, co stwarza dla przemysłu polskiego nowe możliwości wywozowe. Sygnalizowanie zmian w tej dziedzinie posiada pierwszorzędną doniosłość. Nie mniej ważne są prace interwencyjne, w związku z podwyższaniem ceł przez poszczególne kraje, co niejednokrotnie zamyka drogę polskiemu wywozowi.

Rozbudowa eksportowych taryf kolejowych oraz prace w zakresie międzynarodowych taryf związkowych, wreszcie współpraca w zakresie utworzenia dogodnych połączeń morskich od portów wysyłających — w znacznym stopniu ułatwiają zadanie eksporterowi i częstokroć przesądzają nawet o powodzeniu naszego wywozu, tembardziej że eksport produktów chemicznych odbywa się raczej na rynki odleglejsze.

Zagadnienie zwrotu ceł i premij eksportowych posiada bodaj najrealniejszą wartość dla przedsiębiorstw, rozpoczynających eksport, wzgl. dnie wchodzących na nowe rynki. W dzisiejszym stanie rzeczy, kiedy przy wywozie na rynki zagraniczne napotykamy na zorganizowany opór w postaci wysokich barjer celnych, oraz obserwujemy nieraz wybitną dumpingową akcję konkurencji, zmierzającą do usunięcia wszystkich konkurentów — kraj nasz musi przedsięwziąć odpowiednie środki zaradcze, okazując eksporterom właściwą pomoc, celem wyrównania szans na rynkach obcych. Dokładna znajomość zapotrzebowania rynków odbiorczych, zwyczajów i uzansów handlowych, które praktyka wywozu nakłada na eksportera — stanowi o rozwoju i racjonalnej organizacji eksportu; badania w tej dziedzinie będą też stanowiły dużą część pracy Sekcji.

Celem uzyskania jaknajdalej idącej sprawności, Sekcja Eksportowa pozostawać będzie w stałym i ścisłym kontakcie z Państwowym Instytutem Eksportowym, który już w swej dotychczasowej działalności wykazał nader poważne rezultaty.

Na posiedzeniu w dn. 27 października wyłoniony został Komitet Organizacyjny Sekcji Eksportowej w składzie pp.: F. Wiślickiego, W. Kleinadla, W. Bereszki, K. Ginsberga, W. Płużańskiego; zadaniem Komitetu będzie kierowanie pracami Sekcji.

INFORMATOR CHEMICZNY

W związku z inicjatywą podjęcia wydawnictwa, które miałoby na celu — z okazji 10-lecia Związku — zobrazować w sposób zwięzły lecz dokładny całokształt spraw, interesujących w Polsce chemika, narzucony został plan takiego wydawnictwa. Obejmować ma ono następujące zagadnienia:

Rozwój polskiego przemysłu chemicznego w okresie powojennym, na tle stosunków światowych.

Statystyka produkcji najważniejszych artykułów chemicznych wytwarzanych w Polsce.

Spis artykułów chemicznych wytwarzanych w Polsce, z podaniem producentów.

Obrót handlowy chemikaljami z zagranicą.

Dane dotyczące eksportu polskich chemikalij.

Polskie i międzynarodowe instytucje chemiczne.

Syndykaty i kartele chemiczne.

Nauka i nauczanie chemji w Polsce (szkolnictwo średnie, zawodowe i wyższe).

Czasopiśmiennictwo chemiczne polskie i obce.

Najważniejsze dane bibljograficzne.

Naukowa organizacja i normalizacja.

Sprawy patentowe.

Ustawodawstwo chemiczne.

Sprawy celne i taryf kolejowych.

Spis chemików polskich.

Wydawnictwo pomyślane jest w ten sposób, że zawierać będzie tylko charakterystykę przedmiotu, i źródła z których czerpać należy wszystkie dokładniejsze szczegóły. Tak więc np., rozdział dotyczący ustawodawstwa chemicznego lub taryfy celnej nie będzie przedrukiem odpowiednich przepisów prawnych i pozycyj taryfowych, lecz wskaże sposób podejścia do tych tematów i uwypukli najistotniejsze cechy naszego prawodawstwa w zakresie chemji lub systematu celnego.

Ponieważ omawiane dziełko ma być przedewszystkiem praktycznym informatorem i miałoby się ukazywać perjodycznie — np. co 5 lat — przeto jest rzeczą ze wszech miar wskazaną, aby w swojej treści było możliwie kompletne, zaś w opracowaniu przedmiotu — całkowicie odpowiadało potrzebom życiowym. Dlatego też zwracamy się do wszystkich naszych czytelników, aby zechcieli zapoznać się z proponowanym planem wydawnictwa i komunikowali pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego wszystkie uwagi i życzenia, zarówno co do ewentualnego rozszerzenia treści, jak sposobu ujęcia przedmiotu.

SPIS CHEMIKÓW POLSKICH

W związku z omawianem wyżej wydawnictwem „Informatora Chemicznego", Komitet Redakcyjny przystąpił już do prac nad spisem wszystkich chemików polskich z wyższem wykształceniem. Podstawą spisu są tymczasem listy członkowskie Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Związku Inżynierów Chemików oraz Stowarzyszenia Techników Polskich. Listy te jednak są oczywiście niekompletne, gdyż wielu chemików nie należy do żadnej ze wskazanych instytucyj. Ponieważ zaś wspomniany spis wtedy tylko będzie miał prawdziwą wartość, gdy będzie obejmował wszystkich polskich chemików, zwracamy się przeto do naszych czytelników z prośbą o nadsyłanie pod adresem Związku Przemysłu Chemicznego, Warszawa, Czackiego Nr. 1, odpowiednich wiadomości, ujętych w następującej formie:

Imię i nazwisko
Stopień naukowy, nazwa ukończonej uczelni
Specjalność
Zajmowane stanowisko
Adres.

Zawiadomienia o zamierzonem przeprowadzeniu spisu chemików oraz prośba o zgłaszanie odpowiednich danych opublikowane będą również we wszystkich polskich czasopismach chemicznych oraz w prasie codziennej.

STUDJUM NAUKOWEJ ORGANIZACJI

W miarę przenikania do świadomości ogółu konieczności oparcia metod zarządzania na zasadach naukowych, wyłoniła się pilna potrzeba rozpowszechniania wiedzy teoretycznej i praktycznej o naukowej organizacji i przygotowania odpowiednio wyszkolonych sił fachowych.

Aby sprostać temu ostatniemu zadaniu, Rada Instytutu Naukowej Organizacji postanowiła otworzyć specjalne Studjum dla osób, pragnących wykształcić się w tym kierunku.

Kursy obejmować będą, poza wykładami, zajęcia seminaryjne i ćwiczenia praktyczne. Ponadto każdy słuchacz będzie obowiązany do przeprowadzenia samodzielnych studjów i badań na zadane tematy. Przy wyborze tematów brany będzie pod uwagę zakres praktyki samych studjujących.

Celem ułatwienia studjującym korzystania z kursu bez uszczerbku dla ich pracy zawodowej, zajęcia obowiązkowe w Instytucie odbywać się będą przeważnie w godzinach wieczornych.

Program studjów i ćwiczeń, poza wspólną częścią ogólną, będzie ustalany dla każdego studjującego indywidualnie, zależnie od zawodu w jakim pracuje, lub jakiemu zamierza się poświęcić.

Cały kurs trwać będzie od 12 do 18 miesięcy, zależnie od postępów studjującego.

Słuchaczom, którzy wykażą dostateczne postępy w studjach, będą wydawane dyplomy z ukończenia Studjum.

Wybitniejsze prace z zakresu teorji i zastosowań praktycznych, dokonane przez studjujących, będą odznaczane i ogłaszane drukiem.

Warunki przyjęcia są następujące:

Opłata za kurs wynosi zł. 1.600.

Studjum rozpoczyna się wkrótce.

Podając powyższe do wiadomości, zwracamy szczególną uwagę przedsiębiorstw chemicznych na możność delegowania na Studjum odpowiednich pracowników, przyczem specjalna organizacja kursów pozwala nawet na korzystanie z nich również ze strony osób, zamieszkałych na prowincji.

KRONIKA

Dn. 12 listopada 1930 r. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, na którem rozważano przedewszystkiem sprawę zbliżającego się dziesięciolecia Związku Przemysłu Chemicznego: w roku przyszłym upływa bowiem 10 lat od chwili zorganizowania naszej instytucji.

Pozostawiając tymczasem na uboczu zewnętrzną stronę upamiętnienia tej rocznicy, w formie specjalnego ogólnego zebrania Związku, Zarząd postanowił uczcić w sposób trwały zbliżającą się rocznicę i podjął inicjatywę wydania specjalnego dziełka, o którem mowa na innem miejscu, oraz wybicia pamiątkowej plakiety. Do Komitetu Redakcyjnego tego wydawnictwa powołani zostali pp.: Dr. J. Landau, Prof. J. Zawadzki, Inż. W. Płużański, Inż. J. Wojnar, Inż. F. Wiślicki, Inż. Z. Toeplitz, Inż. J. Podraszko, Inż. W. Sommer, Dr. A. Dorabialska, Inż. E. Trepka, Inż. T. Zamoyski, A. Barszczewski.

Na posiedzeniu tem zarząd załatwił pozatem szereg spraw bieżących oraz wysłuchał sprawozdania Dyrekcji z działalności Związku za ostatni miesiąc.

Dn. 12 listopada r. b. w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego odbyło się zebranie Sekcji Farmaceutycznej Związku. W pełnym niemal składzie Sekcji omawiano szereg spraw bieżących.

Celem zorjentowania się w ogólnej produkcji farmaceutycznej (z uchwyceniem nawet drobniejszych wytwórni np. przy aptekach) powzięto myśl rozesłania ankiety do poszczególnych aptek ewentualnie drogeryj, z zapytaniem, czy zajmują się one produkcją wyrobów farmaceutycznych, leków, specyfików i w jakiej mianowicie ilości. Ankietę podobną należałoby rozesłać w porozumieniu z Pol. Powsz. Tow. Farmaceutycznem, zapewniając oczywiście zapytanych o całkowitej poufności nadesłanych odpowiedzi.

W związku z mającą się ukazać pierwszą polską farmakopeą, wyłania się problem oznaczania nazw omawianych w farmakopei preparatów, w tytułach właściwych rozdziałów. Powzięto opinję używania na pierwszem miejscu nazwy chemicznej, a w nawiasie zastrzeżonej nazwy polskiej, jeżeli podobna istnieje. W przeciwnym wypadku, należy posiłkować się odpowiednią zastrzeżoną nazwą zagraniczną.

Wysłuchano sprawozdania z posiedzenia, które odbyło się w dn. 4 listopada r. b. na terenie połączonych komisyj polityki handlowej i racjonalizacji Warszawskiej Izby Przem. Handlowej. Przedmiotem obrad tego posiedzenia była sprawa sprzedaży specyfików poza aptekami. Ożywiona dyskusja nie doprowadziła do żadnych pozytywnych uchwał, wobec czego postanowiono sprawę odłożyć do następnego zebrania komisyj Izby, które ma się odbyć bez udziału rzeczoznawców — w gronie radców Izby.

W poprzednim numerze „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" podaliśmy zmienione numery telefonów, zainstalowanych w lokalu Związku Przemysłu Chemicznego. Ponieważ jeden z nowych numerów telefonów został wydrukowany błędnie, podajemy je raz jeszcze, prosząc o korzystanie wyłącznie z poniższych numerów telefonicznych:

Dyr. E. Trepka	748-91
Inż. T. Zamoyski	776-08
A. Barszczewski	529-69
Biuro, sprawy normalizacyjne	410-14

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw" Nr. 74 z dn. 31 października r. b. ukazało się Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 19 września 1930 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie soli potasowych.

Rozporządzenie to stanowi zwrot ceł, uiszczonych za sprowadzone z zagranicy maszyny i urządzenia użyte przy produkcji soli potasowych, pg. normy 60 groszy od 100 kg. wywiezionych zagranicę soli potasowych. Rozporządzenie weszło w życie dn. 5 listopada 1930 r. i obowiązuje do dn. 31 marca 1931 r.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kolejowych Nr. 28 z r. b. ukazał się dodatek I do Aneksu zawartego w części II zeszyt 1, na zasadzie którego utworzona została taryfa eksportowa dla kwasu siarkowego z opłatami kl. 19 i dla oleum — z opłatami kl. 18. Taryfa ta obowiązuje od 15 listopada przy eksporcie do Rosji, Rumunji, państw bałtyckich oraz przy transportach via Gdańsk i Gdynia.

ECHA

W „Monitorze Polskim" z dn. 10 listopada r. b. ukazała się lista osób, odznaczonych Orderem Odrodzenia Polski. Z pośród przemysłowców chemicznych odznaczeni zostali Krzyżem Oficerskim: p. Inż. Tomisław Morawski, Generalny Dyrektor Sp. Akc. „Lignoza" w Katowicach, za zasługi przy organizowaniu władz górniczych oraz za rozbudowę i sprężyste kierownictwo fabryką materjałów wybuchowych „Lignoza", oraz p. Inż. Jerzy Wojnar, Naczelny Dyrektor Związku Koksowni w Katowicach. Obydwu odznaczonym składamy serdeczne powinszowania.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,62 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,82 „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlowy 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 „
Chlorek cynku 50° Bé	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	750 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
Karbid	75—80 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	220 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,37 „
„ solny 19°/21° Bé	11,50 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	17 „
„ rogowa 13/14% N	60 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	270 „
„ „ saponifikat	265 „
Oleum 20%	19,94 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	20,95 „
Siarczan amonu	36 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 „
Stearyna	270 „
Superfosfat 16%	12,80—13,92 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT", Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.
„Pepege", Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU". Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10